

Bostadsvåningen

Från 1700-talet till början av 1900-talet användes stora delar av Stenhuset som spannmålsmagasin. Under denna tid tog man bort väggarna i bostadsvåningen och gästvåningen. 2008-2010 återställdes den gamla rumsindelningen och huset möblerades med 1600-tals möbler. Då lät man även göra kopior av tavlor och gobelänger som funnits på Torpa.

I det bortre lilla rummet till vänster som förr användes som barnkammare står idag en säng som sägs ha använts av Gustav Vasa vid hans besök på Torpa.

Lägg märke till: "Kassettaket" i dagligstugan/matsalen med svarvade knoppar samt den vackert snidade fönsterkarmen i rummet till höger.

I bostadsvåningen finns också en kopia av en unik karta, *KARTA MARINA* ritad av Olaus Magnus år 1539.

Gästvåningen

På översta våningen finns ett antal rum som i gamla tider användes till gäster.

Lägg märke till: Medeltida spisar, vackra fönsternischer och den gamla bården i gyllenläder uppe vid taket.

I gästvåningen anordnas sommarutställningar som ofta berättar om Torpas historia.

Kungssalen

Kungssalen blev efter tillbyggnaden på 1550-talet den nya festsalen och speglar hur svenskarna fick kulturimpulser från den europeiska kontinenten. Här hölls det storslagna fester även efter att familjen Stenbock omkring 1660 flyttat till den nya mangårdsbyggnaden i rött timmer vid sidan av Stenhuset. Denna byggnad finns inte kvar idag.

Lägg märke till: Takmålningarna som föreställer gudar från den romerska mytologin, och den vällbevarade stentavlan från 1550.

Vinden

Från gästvåningen leder en smal trappa upp till vinden. Där kan man se rester av en skyttegång med skottgluggar och det finns också bruksföremål från gården samt en utställning om återskapandet av den gamla rumsindelningen.

Spöken legender och skrönor

Finns det gott om, på Torpa lät våra guider berätta legenden om "Den inmurade flickan", om "Grå frun" eller om Gustav Otto Stenbock som kan få huset att skaka en mörk natt och andra hiskeligheter.

Välkommen till TORPA STENHUS

***En av Sveriges bäst bevarade
medeltidsborgar!***

Kontakt:

Torpa Stenhus, Torpa Gård, 514 52

Långhem

Tfn: 033-28 13 24, 281270

info@torpastenhus.se

www.torpastenhus.se

Vägbeskrivning:

Torpa Stenhus ligger beläget ca 28 km sydost om Borås vid Torpasjön, en vik av sjön Åsundens södra del. Skyltat från Ulricehamn, Dannike och Långhem. Har du GPS knappar du in följande kod: **N57° 39.104' E13° 16.780' (WGS 84)**

Torpa Stenhus

Ligger naturskönt beläget vid den södra delen av Åsunden. Med sin unika arkitektur och vackra interiörer räknas Torpa Stenhus som en av landets bäst bevarade medeltidsborgar.

Lägg märke till: Husets två olika delar, 1400- respektive 1500-talsdelen.

Historia

Den första delen av Stenhuset uppfördes omkring 1470 av riksrådet Arvid Knutsson. Den tidens nya förmögna borgherrar hade ofta ekonomiska intressen i handeln längs Åtrans och Viskans dalgångar. Slutet av 1400-talet var också en orolig tid, förutom de ständiga danska krigshoten ägde flera bondeuppror rum här i trakten.

När borganläggningar som Torpa utrustades med vallgravar, bröstvärn och befästes på olika sätt var det inte endast för försvar av borgen utan också ett sätt att markera ägarens status. Den första byggnaden fungerade alltså både som försvars- och handelsborg och permanent bostad åt borgherren och hans familj. Det första Stenhuset som var av senmedeltida karaktär var ungefär hälften så stort som idag och hade både trappstengavlar och skyttegångar.

På 1500-talet görs en om- och tillbyggnad av borgen, först byggs trappornet och därefter den södra delen av borgen. Tillbyggnaden var klar runt 1550 och blev då en värdig bostad åt Gustav Vasas svåger och svärfar, Gustav Olofsson Stenbock. Efter freden i Roskilde på slutet av 1600-talet behövde man inte längre bo i det befästa, kalla och obekväma Stenhuset, därför uppfördes en ny och mera tidsenlig mangårdsbyggnad i trä av den dåvarande ägaren, riksmarskalken Gustav Otto Stenbock. Den nya byggnaden stod klar år 1660.

Vapen

Som ett minne från oroliga tider visas idag en del av de vapen som tillhörde den gamla rustkammaren. Man kan bland annat se en gammal kastslunga delar av en riddarrustning, hillebarder, bardisaner, pikar och ett björnspjut. Dessa vapen och rustningsdelar finns att se utanför Gästväningen på tredje våning.

Entrén och förstugan

Det första rummet som man kommer in i när man passerat huvudingången är förstugan. Där finns bland annat en tavla som visar Torpas ägarlängd från 1300-talet fram till idag. Längst fram i förstugan står en dopfunt i sandsten som kan dateras till 1100-talet, den är förmodligen tillverkad av stenhuggaren Mäster Andreas som verkade här i trakten.

På vänster sida hänger en originaltavla som kommer från det Stenbockska gravkoret i Länghem den visar vilka som ligger begravda där och var kistorna är placerade.

Slottskapellet

Längst ut till vänster i entrévåningen ligger slottskapellet. Utrymmet kan tidigare ha fungerat som kök men byggdes om på initiativ av Christina Catharina de la Gardie och invigdes på allhelgonadagen år 1699. Inredningen är stilren barock, enastående för vårt land. Altartavlan föreställer Kristi gravläggelse troligtvis ett krigsbyte från 30-åriga kriget. De snidade delarna i dopfunten är ett holländskt arbete skuret i ek omkring 1500. Predikstolen och herrskapsbänkarna är prydda med utsökta sniderier gjorda av den tyske träsnidaren Hans-Christian Datan. Datan kom till Sverige efter det 30-åriga kriget och blev så småningom rådman i Bogesund, nuvarande Ulricehamn. Kapellet används fortfarande, här hålls gudstjänst under sommaren och i advent. Kapellet används ofta vid bröllop och barndop. **Lägg märke till: De olika bänkraderna**

Borgstugan

Ett trappsteg ner till höger ligger borgstugan med kryssvälvt tak och kullerstengolv. Det är det bäst bevarade rummet från den äldsta byggnaden. Borgstugan användes som dagligstuga av borgens befälhavare under den tid familjen Stenbock höll sig med en egen armé. Ett par av de ursprungliga fönstren murades igen när huset byggdes ut på mitten av 1500-talet.

Källaren och fängelset

Från Borgstugan leder en smal trappa ner till källarvåningen. Det första rummet har ett så kallat tunnvälvt tak, det fungerade förr som soldatrum. I källaren kan man även se den gamla fängelsehålan som användes under den tid då man dömde brottslingar enligt Torpa borgrätt (även kallad Torpa hand och halsrätt). I källaren kan man även se den gamla medeltida huvudingången som låg mitt på fasaden åt sjösidan. Mittemot den gamla entrén ligger också den gamla huvudtrappan som efter några steg övergår i en trång brant murtrappa som leder upp till Riddarsalen.

Riddarsalen

Riddarsalen är ett av de bäst bevarade rummen från Vasatiden i Sverige. Den inreddes i renässansstil på 1500-talet. Taket och väggarna pryds av magnifika målningar i blågrått föreställande människor och djur, blommor och blad med mera. **Lägg märke till: Kronhjortar i naturlig storlek på väggarna och den rika ornamentiken med bland annat målade lås runt fönstren.** Ursprungligen målades kolonner och krön runt dörröppningarna men på 1600-talet satte man enligt tidens mode istället upp vackra, snidade dörrinfattningar över de ursprungliga målningarna. **Lägg märke till: Det många hundra år gamla golvet.**

I denna vackra miljö kan man verkligen känna historiens vingslag och lätt drömma sig bort till medeltida gästabud och andra festligheter.